

Obsah

Předmluva	8
---------------------	---

Hlava I

Pojem a význam mezinárodního humanitárního práva	9
1. Definice mezinárodního humanitárního práva	9
2. Negativní vymezení	10
3. Specifické rysy mezinárodního humanitárního práva	12
4. Vývoj mezinárodního humanitárního práva	13
5. Struktura mezinárodního humanitárního práva	17
6. Zásady mezinárodního humanitárního práva	18
6.1. Zásada lidskosti	18
6.2. Zásada vojenské nezbytnosti	19
6.3. Zásada rozlišování	20
6.4. Zásada proporcionality	20
6.5. Zásada rovných závazků válčících stran	20
7. Prameny mezinárodního humanitárního práva.	20
8. Název mezinárodního humanitárního práva	22
9. Mezinárodní humanitární právo a zákaz použití ozbrojené síly	23
10. Slučitelnost války a lidskosti	24

Hlava II

Působnost norem mezinárodního humanitárního práva	26
1. Věcná působnost	26
1.1. Mezinárodní ozbrojený konflikt	27
1.2. Vnitřní ozbrojený konflikt	28
1.3. Fragmentarizace moderních ozbrojených konfliktů	30

2. Osobní působnost	33
2.1. Povinné subjekty	33
2.2. Oprávněné subjekty	38
3. Časová působnost humanitárního práva	39
3.1. Začátek aplikace	39
3.2. Ukončení aplikace	40
4. Místní působnost	43

Hlava III

Právní úprava vedení bojových operací.	44
1. Ozbrojené síly	45
1.1. Pozitivní vymezení	45
1.2. Negativní vymezení	51
1.3. Nelegální kombatanti	53
2. Zásada ochrany civilního obyvatelstva před účinky nepřátelství.	55
3. Zásada rozlišování	56
4. Zásada proporcionality	59
5. Zakázané metody vedení boje.	62
5.1. Úmyslné napadení civilního obyvatelstva jako takového nebo jednotlivých civilních osob	62
5.2. Úmyslné napadení civilního objektu	62
5.3. Nerozlišující útoky	63
5.4. Terorizování civilního obyvatelstva	64
5.5. Užití živých štítů	64
5.6. Zabití či zranění osoby vyřazené z boje (<i>hors de combat</i>)	65
5.7. Prohlášení, že nebudou bráni žádní zajatci	65
5.8. Proradnost (perfidita)	65
5.9. Plenění	67
5.10. Napadání nebráněných míst	68
5.11. Rozšiřování vojenských operací do demilitarizovaných zón	69
5.12. Hladovění civilního obyvatelstva a ničení, odstraňování či znehodnocování objektů nezbytných k jeho přežití	69
5.13. Poškozování životního prostředí	70
5.14. Útoky na stavby a zařízení obsahující nebezpečné síly.	71
6. Právní úprava bojových prostředků	71
6.1. Zbraně hromadného ničení	74
Chemické zbraně	74
Biologické zbraně.	77
Jaderné zbraně	78
6.2. Konvenční zbraně	79
Petrohradská deklarace	79
Haagská konference v roce 1899	80
Haagská konference v roce 1907	80
Úmluva o některých typech konvenčních zbraní z roku 1980.	81
Úmluva o zákazu protipěchotních min z roku 1997	86
6.3. Některé specifické zbraně	86
Nesmrtící zbraně	86
Enviromentální zbraně.	88

7. Ochrana kulturních statků	88
8. Preventivní opatření při útoku a proti následkům útoků	92
8.1. Preventivní opatření při útoku	93
8.2. Preventivní opatření proti následkům útoků	94
9. Zvláštnosti námořní války	95
10. Zvláštnosti letecké války	97
11. Válečná neutralita	98
11.1. Prostá válečná neutralita	98
11.2. Trvalá neutralita	102

Hlava IV

Ochrana obětí ozbrojených konfliktů	105
1. Ranění, nemocní a trosečníci ozbrojených sil	107
2. Lékařský personál a zdravotnické objekty	111
2.1. Lékařský personál	111
2.2. Zdravotnické objekty	114
2.3. Nemocniční lodi	115
2.4. Sanitní letadla	116
3. Váleční zajatci	117
3.1. Základní pravidla ochrany	119
3.2. Počátek zajetí	120
3.3. Internování válečných zajatců	121
3.4. Práce válečných zajatců	123
3.5. Styky válečných zajatců	124
3.6. Trestání válečných zajatců	124
3.7. Konec zajetí	128
3.8. Informační kanceláře	130
4. Civilní osoby	132
4.1. Ochrana civilních osob před některými účinky války	134
4.2. Základní pravidla ochrany civilních osob	136
4.3. Cizinci na území strany v konfliktu	137
4.4. Civilní osoby na okupovaných územích	139
4.5. Internování civilních osob	143
4.6. Informační kanceláře	146
5. Zvláštní ochrana určitých kategorií osob	148
5.1. Ženy	148
5.2. Děti	149
5.3. Novináři	150

Hlava V

Právní úprava vedení vnitřních konfliktů	152
1. Kodifikace pravidel pro vedení vnitřních konfliktů	153
2. Mezinárodní obyčej a vnitřní konflikty	156
3. Vedení bojových operací ve vnitřních konfliktech	157

3.1. Účast na nepřátelství	157
3.2. Zásada rozlišování a zásada proporcionality	158
3.3. Preventivní opatření při útoku a proti následkům útoku	160
3.4. Zakázané metody vedení boje	161
3.5. Právní úprava bojových prostředků	165
3.6. Ochrana kulturních statků	167
4. Ochrana obětí vnitřních konfliktů	168
4.1. Základní pravidla	168
4.2. Ranění nemocní a trosečníci	169
4.3. Ochrana zdravotnického a duchovního personálu.	169
4.4. Ochrana zdravotnických objektů.	170
4.5. Ochrana osob v moci protější strany.	170

Hlava VI

Mezinárodní humanitární právo a mírové operace	175
1. Tradiční mírové operace OSN v době studené války.	175
2. Mírové operace OSN po pádu železné opony.	177
3. Kolektivní donucovací akce nařizené Radou bezpečnosti OSN.	178
4. Aplikovatelnost humanitárního práva na mírové operace OSN	179
5. Závěry	185

Hlava VII

Provádění závazků mezinárodního humanitárního práva	187
1. Společný článek 1 Ženevských úmluv z roku 1949	187
2. Třídění implementačních opatření	189
3. Implementace v době míru (preventivní opatření)	190
3.1. Preventivní opatření výslovně požadovaná mezinárodními úmluvami	190
Šíření znalosti humanitárního práva	190
Kvalifikovaný personál	194
Právní poradci v ozbrojených silách	194
Trestní zákonodárství	194
Ochrana znaku a názvu Červeného kříže	195
Nové zbraně.	195
Zasílání oficiálních překladů Ženevských úmluv a prováděcích nařízení	195
Preventivní opatření ve vztahu ke kulturním statkům.	195
3.2. Další nezbytná preventivní opatření.	196
Koordinační aktivity státních orgánů a dalších subjektů.	196
Preventivní opatření proti následkům útoku	196
Místa a oblasti pod zvláštní ochranou	197
Identifikace příslušníků ozbrojených sil a dalších osob	197
Tábory pro válečné zajatce a internační místa pro civilní osoby	198
Informační kanceláře.	198

4. Průběžná (kontrolní) opatření	198
4.1. Kontrola uvnitř ozbrojených sil	199
4.2. Vnější kontrola	199
Ochranné mocnosti	199
Mezinárodní výbor Červeného kříže	203
Exkurz: hnutí Červeného kříže	204
Neformální kontrola	205
5. Následná (represivní) opatření	205
5.1. Závažná porušení humanitárního práva	208
Povinnosti států	208
Individuální trestní odpovědnost	209
5.2. Ostatní porušení humanitárního práva	212
6. Některá specifická implementační opatření	213
6.1. Vyšetřovací řízení podle Ženevských úmluv	213
6.2. Mezinárodní vyšetřovací komise	213
6.3. Schůze smluvních stran Protokolu I	214
6.4. Spolupráce s OSN	214
7. Důvody pro odchylku od pravidel	215
7.1. Vojenská nezbytnost	215
7.2. Válečné represálie	218
Literatura	219